

Klima- og miljødepartementet

Oslo, 27.05.2025

Høringsuttalelse til forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnorm for villrein for Knutshø, Snøhetta og Rondane

WWF Verdens naturfond takker for muligheten til å komme med innspill om forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnorm for villrein for Knutshø, Snøhetta og Rondane villreinområder.

Villrein er en norsk ansvarsart, og derfor er det positivt at regjeringen satser på å forbedre vilkårene for arten i disse tre villreinområdene. Trenden for villrein de siste tiårene har vært urovekkende og det trengs målrettet og strategisk arbeid for å snu den. Villreinen er hardt presset fra mange kanter på grunn av utbygging av hyttefelt, infrastruktur, ferdsel, sykdommer m.m.

Blant forslagene i tiltaksplanene i de tre områdene nevnes det følgende:

- Bevare urørte områder og trekkpassasjer: Beskytte områdene villreinen bruker og gjøre det lettere for dem å bruke mer av området.
- Lette tilgangen til områder som villreinen bruker i dag
- Redusere sykdomsrisiko: Tiltak for å hindre spredning av sykdom og parasitter.
- Helhetlig arealforvaltning: Følge Stortingets føringer for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning og økt tilrettelegging av villreinvennlig ferdsel, jf. Meld. St. 18 (2023-2024) jf. Innst. S 374 (2023-2024).
- Bestandsforvaltning: Mer bærekraftig bestandsforvaltning av villrein
- Oppfølging og evaluering: Jevnlig oppfølging og revidering av tiltakene for å sikre at målene nås.

WWF støtter disse forslagene, men vil samtidig oppfordre til å ha et bredere forvaltningsperspektiv med økosystemtilnærming på et overordnet nivå. Mer helhetlig forvaltning er nødvendig da det tar høyde for alle potensielt påvirkende faktorer i villreinens leveområder, som beitedyr, utbygging, eventuell tilstedeværelse av predatorer som jerv, m.m. Det bør også vurderes å begrense jakten på villrein i enkelte tilfeller/områder. En art som sliter på grunn av andre faktorer vil påvirkes ytterligere negativt av avskyting gjennom jakt.

Når det gjelder dyrehelse bør man se etter naturvennlige løsninger, som reintroduksjon av jerv. Jerv er en viktig brikke i fjelløkosystemer som kan eliminere syke individer av villrein med langt bedre presisjon enn det forvaltningen klarer. Å begrense eller forby utmarksbeite av sau i villreinens områder kan også være et viktig virkemiddel for å forbedre villreinens helse. Med

varmere klima øker risiko for spredning av nye parasitter og sykdommer, derfor er det ekstra viktig å følge føre-var prinsippet.

Når det gjelder ferdsel, så står allemannsretten veldig stekt i Norge. Det bør likevel vurderes å sette begrensninger for menneskelig ferdsel i visse områder og tidsrom i villreinens leveområder. Ferdselsrestriksjoner/kanalisering kan være et viktig tiltak for å forbedre villreins levevilkår i fjellet. Slike midlertidige restriksjoner er en liten pris å betale for å sikre overlevelsen av sunne villreinbestander i Norge.

Det er også behov for en langt bedre arealforvaltning i den norske fjellheimen. Bit-for-bit nedbygging av villreinens leveområder påvirker arten svært negativt. Det er derfor nødvendig med en langt mer helhetlig og langsiktig arealforvaltning for å ivareta de områdene som er viktige for villreinen, da særlig viktige trekkruiter eller kalvingsområder. Kommuner har en viktig rolle å spille her, det er også behov for en nasjonal oversikt over utbyggingsplanene i kommunene slik at områder som er viktige for villreinen ikke blir fragmentert eller i praksis gjort utilgjengelige.

Det er også behov for mer vern og restaurering av natur. Den globale naturavtalen som Norge var med på å signere i 2022, har målsettinger om 30 prosent representativt vern og 30 iverksettelse av restaurering av minst 30 prosent ødelagt natur innen 2030. Dette er ikke minst viktig i villreinens leveområder.

En så arealkrevende art som villrein krever betydelige tiltak hvis man virkelig vil forbedre situasjonen. Det må derfor komme på plass en rekke nasjonale og regionale krav og virkemidler som sikrer at villreinens leveområder ivaretas i praksis på lokalt nivå.

Vennlig hilsen
for WWF Verdens naturfond

(sign.)
Zanete Andersone-Lilley
Seniorrådgiver